

Stavrenski dom

Ste. 289

v Ljubljani, torek 21. decembra 1937

Leto II.

28.000 zborovanj proti praznovanju božiča organizirajo sovjetski brezbožniki iz strahu pred versko-obnovitvenim valom, ki je zajel Rusijo

Moskva, 21. dec. o. Osrednji odbor sovjetske brezbožniške zveze je sklenil letos organizirati nadvse odločno propagandno akcijo proti praznovanju ruskega božiča. V razglasu, ki so ga brezbožniki izdali, pravijo, da je od lanskega leta, ko so oblasti spet dovolile postavljanje božičnih dreves, opažati porast verskega čustvovanja v širokih ljudskih plasteh. To pomeni po mišljenju brezbožnikov nevarnost za sovjetsko državo in socialistično družbo. Zato bo brezbožniška organizacija storila vse, da ta pojav zatire. Od 25. decembra do 9. januarja bodo brezbožniki po vsej sovjetski državi priredili 28.000 protiverskih zborovanj, pri katerih bosta pomagala radio in kino. Za 3. januar, ko bodo verniki v Rusiji praznovali sveti večer, so po vseh večjih krajih ukazane maskarade in zabavne prireditve, da bi tako obrnili pozornost ljudi od verskega praznika.

Varšava, 21. dec. o. Po poročilih, ki prihajajo v Varšavo iz Rusije, se zadnje mesece čuti v Sovjetiji močno versko gibanje, ki je zajelo komosomele, kakor tudi strankarske organizacije. Moč tega gibanja se najbolj čuti v tem, da so prisiljeni sedaj tudi člani komunistične stranke od moskovske oblasti, da podpirajo cerkvene občine materialno s tem, da omogočajo popravilne cerkve. Istotako zahajajo člani stranke s svojimi družinami pogosto k duhovščini ter duhovnike

v kmetskih občinah in po kolhozih. Val verskega gibanja se je zadnje čase v sovjetski Rusiji manifestiral na ta način, da je kljub prepovedi sovjetskih oblasti romalo veliko število vernikov na grob patriarha Tihona. Sami sovjetski krogi potrjujejo, da je versko gibanje v Sovjetiji precej močno in da se vsebolj širi. Po zadnjih podatkih je danes v Rusiji okoli 33.000 cerkvenih občin, in da njihovo število iz dneva v dan raste. Zanimivo je dejstvo, da je versko gibanje najmočnejše v industrijskih središčih med delavstvom, celo močnejše kakor med kmetskimi prebivalstvom. Versko gibanje v sovjetski Rusiji je izrazilo reakcijo sovjetskih oblasti tako močno, da je komisar za notranje zadeve, Ježov, podvel celo vrsto ukrepov proti duhovščini. Eden teh ukrepov je tudi ta, da je bila verskim organizacijam odvzeta volilna pravica z motivacijo, da je njihovo delovanje v nasprotju s »kulturo, znanostjo in zdravim razumom«. Sovjetske oblasti so v zadnjih časih zaradi stalnega širjenja verskega gibanja začela zopet zapirati duhovnike. Konec novembra so člani GPU zaprli enega metropolita in 5 škofov zaradi »protirevolucionarne delavnosti, špijonaže in sabotaže«. Moč verskega gibanja v Sovjetiji je izražena tudi v dejstvu, da je število osrednjih protiverskih organizacij padlo

tudi sprejemajo v svojih domovih. Ruska duhov- v zadnjem času od 56 na 21.

Iz gornjih poročil je razvidno, da boljševiški režim kljub vsemu terorju ni mogel zadušiti verskega čuta v masah ljudskega naroda. Najnovejši val verskega gibanja v Sovjetiji je najboljši demant za resničnost in moč komunistične ideologije.

Osem glav je spet padlo...

London, 21. dec. o. Vse angleško časopisje obširno poroča o zadnjih obsodbah visokih sovjetskih državnih uradnikov. Pred moskovskim sodiščem je bila pretekli teden razprava proti večjemu številu uradnikov, od katerih so jih osem obsodili na smrt in jih takoj ustrelili. Med obsojenimi in ustreljenimi je tudi bivši sovjetski komisar za zunanje zadeve Karahan, ki je spadal med ožje prijatelje Lenina in je bil eden izmed zadnjih Leninovih sodelavcev, ki mu je Stalin prizanašal vse do sedaj. Karahan in njegovi tovariši so bili obsojeni in ustreljeni zaradi tega ker so, kakor pravi uradno poročilo, po načrtu vohunov na korist fašističnih držav ter pripravljali nasilniška dejanja v sovjetski Rusiji. Razprava proti Karahanu je bila tajna in je sovjetsko časopisje smelo pisati o njej šele tedaj, ko je bila sodba že izvršena. Kakor kažejo te usmrtnice, ni sovjetska Rusija še docela očistena.

Umrli je general Ludendorff

Eden voditeljev nemške armade v svetovni vojni umrl

München, 21. dec. o. Včeraj je tu v nekem sanatoriju katoliških usmiljenk umrl general Ludendorff, eden odločujočih nemških poveljnikov v svetovni vojni.

Friedrich Vilhelm Erich Ludendorff, ki pojde nedvomno v zgodovino kot eden izmed najodličnejših vojskovodij novejšega časa, je že prve dni svoje častniške službe kazal izredno vno po vojaški izpopolnitvi; zato se je prijavil za višjo vojaško akademijo, ki jo je končal z odličnim uspehom. Nato je potoval po Rusiji, da prouči rusko-carsko vojsko. Po vrnitvi iz Rusije je prišel leta 1895 kot stotnik v generalni štab. Nato je Ludendorff odšel na višjo vojaško akademijo za profesorja taktike. Od onod je prišel v glavni generalni štab, kjer je dobil najvažnejši oddelke mobilizacijski. Zavzemal se je za povečanje številčnega stanja nemške vojske v mirni dobi. Novi zakon o ustroju vojske iz leta 1913, ki je številčno stanje nemške oborožene sile v miru dvignil na skoraj milijon mož, je v znatni meri Ludendorffovo delo.

V začetku vojne je general Ludendorff kot prostovoljec izvršil pomemben napad pred Liegeom. Ko je avgusta 1914 postal poveljnik 8. armade v. Hindenburg je prevzel poveljstvo le pod

pogojem, da dobi za štabnega načelnika generala Ludendorffa. Tako se je tudi zgodilo. Hindenburg je z Ludendorffom kot štabnim načelnikom izvajal veliko zmago pri Tannenbergu in celo vrsto drugih velikih zmag na vzhodni fronti. Avgusta 1916 je v Ludendorff postal štabni načelnik vrhovnega poveljstva.

Ludendorff je delil z vrhovnim poveljnikom odgovornost za vse nemške vojaške operacije in je s svojimi nasveti podredil vse nemško življenje vojnim potrebam. Velika nemška ofenziva na francoski fronti spomladi leta 1918 je v glavnem Ludendorffovo delo.

Toda oktobra leta 1918 je vsa Nemčija začela slutiti bližajoči se polom. Nemška javnost je videla krivca zanj v Ludendorffu. In tako so ga pod vplivom zmernih in levčarskih strank 26. oktobra 1918 odstavili.

Romunska vlada je zmagala pri volitvah

Bukarešta, 21. dec. m. Po poročilih, ki so jih časnikarji zaradi zapletenega romunskega volivnega zakona, mogli dobiti šele popolnobi, so včerajšnje volitve potekle po vsej Romuniji v redu in miru, razen nekaj manjših spopadov po nekaterih krajih. Tatarscova vlada je dobila približno 44 do 45% vseh oddanih glasov. V Bukarešti sami pa je zmagala z 62%. Druga najmočnejša stranka pri včerajšnjih volitvah je bila narodna kmečka stranka, oziroma volilna skupina Julia Maniua. Ker ima vlada okrog 45% vseh oddanih glasov, dobi 65% vseh poslancev v skupščini, kar pomeni dve tretjini. Na ta način je vprašanje Tatarscove vlade v Romuniji rešeno za prihodnje štiri leta. Volilna udeležba je bila kljub slabemu vremenu, ki je vladalo skoro po vsej državi, precej velika. Stetje se je pričelo ob 8 po romunskem času. Točni izidi bodo znani šele danes.

Bukarešta, 21. dec. m. Po zadnjih vestih je v

Hudi naskoki rdečih v srednji Španiji

naj bi preprečili veliko nacionalistično ofenzivo

Saint Jean de Luz, 21. dec. AA. Vladne čete, ki napadajo Teruel, štejejo okoli 30.000 mož, oskrbljenih z obilnim vojaškim materialom. Nacionalistično poveljstvo pravi, da gre za poskus, ki mu je preprečiti veliki splošni napad, ki ga pripravlja general Franco. Nacionalistično poveljstvo pravi dalje, da se ta cilj ne bo dosegel, ker se bo načrt glavnega štaba nacionalističnih čet izvedel v vseh podrobnostih. Teruel bodo branili izključno samo oddelki, ki so zbrani v tem odseku. Velika nacionalistična ofenziva se bo v kratkem začela. Vojaški krogi mirno opazujejo dogodka okoli Teruela in ne taje, da je mesto v silno težavnom položaju, podobnem nekdanjem položaju Ovieda in Huesce. Teruelska garnizija ni velika, toda polkovnik Rey, ki ji poveljuje, je izjavil, da ne prišane na nobena pogajanja za predajo mesta. Poveljstvo teruelskega odseka ima general Aranda, branilec Ovieda. Vse kaže, da bosta današnji in jutrišnji dan odločilna za Teruel.

Po poročilih iz nacionalistične Španije je bila teruelska ofenziva ena izmed najbolj urejenih, ki jih je odredilo vladno poveljstvo. Nacionalisti so bili sprva popolnoma presenečeni. Napadalcu so vdrl v prve postojanke nacionalističnih čet. Republikanci so nato ponovno napadli s tanki. Mesto so obkrožili z zavzetjem okoliških vasi in hribov. Navzile temu je še vedno med mestom in nacionalističnim zaledjem ohranjena prometna zveza ob železniški progi, ki je speljana ob Guadalahu. Sedaj se bore v neposredni bližini mesta. Odpor obleganega četa ni zelo težak, ker leži mesto na višini. V ogrožene kraje pošiljajo nacionalisti nove čete. Nacionalistične čete so izvedle protinapade. Za-

Po svetovni vojni je Ludendorff skupaj s Hindenburgom prišel pred preiskovalni odbor, ki je imel ugotoviti glavne vzroke za polom nemške armade. Ko se je naposled Ludendorff umaknil iz aktivne vojaške službe, je najprej napisal svoje spomine, nato se je pa bavil z vojaško književnostjo in tudi s politiko. 9. novembra 1923 je sodeloval pri narodno socialističnem poskusu prevrata v Monakovem. Pozneje je začel izdajati časopis »Pri svetem vrelcu nemške moči«. V njem se je med drugim bavil tudi z verskimi vprašanji in je zastopal stališče, da katoličanstvo ne ustreza miselnosti nemškega naroda. Zato je z ženo snoval novo vero.

Najvažnejše Ludendorffovo delo so njegovi »Vojni spomini«, v katerem se zelo pohvalno izraža o vlogi in zadržanju srbske vojske v svetovni vojni. Dalje je napisal knjigi »Vojna in politika« in »Totalitarna (popolna) vojnica«.

Ludendorffova žena je včeraj dobila veliko sožalnih brzojav. Po Nemčiji so zaradi generalove smrti odredili narodno žalovanje. Pogreb bo na državne stroške v Münchenu jutri.

Bukarešti od 18.000 glasov dobila vladna skupina 8500 glasov, narodna kmečka stranka 5100, Zeleni garda pa 4550. Rezultati volitev iz posameznih mest še vedno prihajajo. Po dosedanjih podatkih je v vseh krajih vlada dosegla zadovoljivo večino, razen v Erdelju, kjer so najmočnejši narodni caristi. Ob tej priliki je treba poudariti, da so desničarske skupine dosegle pri volitvah zelo velik uspeh, a prav tako tudi skupina vladnega bloka z Maniuom.

Bukarešta, 21. decembra. AA. (Stefani) List »Frontus« piše, da je v nasprotju s tendenčnimi informacijami, ki jih širijo nekateri francoski listi Titulescu postal najupriličnejši človek v Romuniji. To dokazuje tudi okoliščina, da so ugledni Romuni, kakor prof. Jorga, šef romunske fronte, Vajda Vojvod in drugi romunski politiki, ter predsednik odvetniške zbornice v Bukarešti, odkrito nazvali Titulescu lažniveca in podleža.

radi snega in dežja je premikanje topništva precej ovirano. Nacionalisti se branijo z množičnim avtomatičnim orožjem, tako da so sedanji boji zelo krvavi.

Japonci bodo osvojili Kitajsko po načrtu

Tokio, 21. dec. o. Sodeč po pisanju japonskega tiska ni moči upati, da bi se začelo kako gibanje za premirje med Kitajsko in Japonsko. Zavzetje Nankinga je Japoncem dalo poguma, da bodo s svojim prodiranjem nadaljevali, zlasti še, ker se Amerika in Anglija ne moreta odločiti, da bi nastopili odločno proti japonskemu osvajanju kitajskega ozemlja. Zato bodo japonske vojske zavele vsa mesta in pokrajine na Kitajskem, ki jih imajo v svojem načrtu. Prvi bo prišel na vrsto Kanton in je vprašanje, če se bodo Japonci ustavili pred angleškim Kongkongom.

Sanghai, 21. decembra. o. Sem prispela poročila pravijo, da Japonci z vso naglico popravljajo železniško progo, katere vodi v Akšam, južno od Shanghaija. Ta proga bo Japoncem služila za prevoz. Na jugu Kitajske je nad 50.000 mož pripravljenih za izkrcanje, s katerimi mislijo Japonci operirati v pokrajini Fukien in Kwantung. 80 japonskih bojnih ladij je na okupu izpred luke Amoi. Japonci nameravajo izkrcati svoje čete v sledečih mestih: Fucow, Amoi, Čuočov, Svatov, Leičov in Kaočov. Vodeleži južne Kitajske z vso naglico reorganizirajo svoje čete in vodijo obrambne priprave. Japonci so le še 35 km od Hangčova.

Vesti 21. decembra

V Rimu so odlikovali angleškega časnikarja Johna Barnesa, ki je bil poročevalec agencije Reuter v abesinski vojni in se je nekajkrat junško izkazal v prvih vrstah italijanske vojske.

20 kardinalov in veliko število škofov je bilo na sprejemu, ki ga je novimenovanemu kardinalu Gerlieru na čast priredil francoski poslanik pri Vatikanu Roax.

Hudo je zbolel ameriški državnik in finančnik Frank Kellogg, ki je znan po takozvanem Kelloggovem paktu o plačevanju vojne odškodnine.

Večje število sovjetskih višjih uradnikov je bilo te dni pred izrednim političnim sodiščem v Moskvi, ki je osem obsodilo na smrt zaradi špijonaže, veleizdaje itd. Na smrt obsojene so takoj ustrelili.

Razgovori generalnih štabov Male zveze v Pragi so končani in so načelniki štabov že odpotovali domov.

200 marokanskih arabskih poglavarjev je prišlo čestitat v Tetuan novoimenovanemu francoskemu komisarju za Maroko.

Za 50 milijonov dolarjev naj se zviša proračun ameriškega mornariškega ministrstva, tako zahteva minister, češ da je zvišanje nujno zaradi gradnje novih vojnih ladij.

7.804.000 centov riža so pridelali letos v Italiji, kar je precej več, kakor je znašal lanski pridelek.

Združene države so imele dne 1. julija letos 129.257.000 prebivalcev.

Bivši predsednik belgijske vlade Van Zeeland bo v razgovorih, ki jih je imel z različnimi državnimi voditelji, izdal poročilo o gospodarskem položaju Evrope in ga poslal vladam Francije, Anglije in USA. Poročilo bo objavljeno po novem letu.

Za 5 m je padla Tibera v rimski okolici v 24 urah.

Več ministrov egiptovske vlade bo najbrž v kratkem odstopilo zaradi spora, ki je izbruhnil med vlado in kraljem.

Francoski zunanji minister Delbos je po vrnitvi iz Prage v Pariz poročal predsedniku republike o uspehih svoje krožne poti po Evropi.

Italijanska industrija celuloze je tako napredovala, da Italiji prihodnje leto ne bo treba tega blaga več uvažati, ker so zadnje čase odprli nekaj novih tovarn, ki izdelajo ogromne količine celuloze.

Stalni odbor mednarodne zveze mest bo imel sejo v Bukarešti konec meseca januarja.

Bivši ameriški predsednik Hoover bo v kratkem obiskal Belgijo in imel tam več človekoljubnih predavanj.

Republikanska državna oblika je na Madžarskem nemogoča, tako je dejal regent Horthy v svojem nedavnem govoru.

Angleški delavski voditelj Lansbury bo v kratkem potoval še v Moskvo, da se pogovori s Stalinom, kako bi se dalo zagotoviti v Evropi mir.

V Pragi je umrl vodja protokola v zunanjem ministrstvu Strimpl, ki je bil sodelavec pokojnega predsednika Masaryka in pomočnik doktorja Beneša.

Šest milijard mark dolguje Nemčija Belgiji še iz za svetovne vojne, ko so Nemci v zasedenem belgijskem ozemlju izdali nove bankovce, katere je belgijska vlada po vojni odkupila vsem, ki so jih imeli. Po mirovnih pogodbah mora Nemčija belgijski vladi ta denar povrniti.

Za predsednika angleškega vojnega sveta je kralj imenoval vojnega ministra Hore Belisha.

Novi abesinski podkralj, vojvoda Aosta, je včeraj na križarki »Zara« priplul v pristanišče Masauo ob Rdečem morju.

Olimpijske igre 1940 bodo po sklepu japonskega olimpijskega odbora avgusta ali septembra v Tokiu.

Angleški Jurij VI. je včeraj sprejel zunanjega ministra Edena in si dal poročati o svetovnem političnem položaju.

Na dve leti in 1200 dolarjev globe je ameriško sodišče v New Yorku obsodilo čezoceanskega letalca Levina zaradi nečasnih dejanj.

Izd žrebance bomo objavili v noveletni številki »Slovenec«.

200 bojnih letal zgrade vsak mesec v Angliji, tako je izjavil letalski minister. Prihodnje leto bo Anglija potemtakem imela 4500 letal pripravljenih za napad.

Za božič grozi Parizu stavka šoferjev tovornih avtomobilov, poklicnih godbenikov in osebja v kavarnah.

Uspeh nemško-francoskih razgovorov za tiskovno premirje je bil ugoden, kakor poroča nemško in francosko časopisje.

Pri volitvah v iraško državno zbornico je odnesla veliko zmago vladna skupina, takozvani zmerni nacionalisti.

Komunistično zaroto so odkrili v južnoameriški republiki Peruju. Zarota je bila razpredena po vsej državi in so bili zarotniki dobro oboroženi.

Za blaženega so proglasili italijanskega mučenca misijonarja Giacinta Sanguietija.

Na sestanku držav Rimske zveze januarja v Budimpešti se bodo razgovarjali o Mussolinijevem potovanju v Berlin, o Stojadinovičevem obisku v Rimu ter o Delbosovem romanju po državah Male zveze, in pa o pogajanjih Madžarske z državami Male zveze.

Do novih spopadov je prišlo med srednjeameriški republikama Haitijem in San Domingom zaradi brezposelnih, ki silijo iz San Dominga v Haitij.

Avstrijsko-madžarska trgovina vsebolj napreduje in bo, kakor dokazuje uradna statistika obeh držav dosegla višek v prihodnjem letu.

80.000 km je preplešala angleška plesalka Pat Ingram v zadnjih petih letih, ko je vse svoje plesne korake merila s posebnim aparatom.

Spremenjene telefonske številke v Ljubljani

Ljubljana, 20. dec. AA. Zaradi povečanja avtomatske telefonske centrale v Ljubljani je bilo treba mnogim telefonskim naročnikom v Ljubljani spremeniti telefonsko številko. Razširjena centrala bo v kratkem otvorena. Telefonske številke bodo spremenili ob praznikih, dne 25. in 26. decembra t. l. Spremenjene številke telefonskih naročnikov za Ljubljano so že upošteevane v novem telefonskem imeniku za področje ljubljanskega ravnateljstva, ki je pravkar izšel in se dobi pri vseh poštah.

Poštno ravnateljstvo je ugotovilo, da na njenem področju, posebno v Ljubljani in okolici, nekatere osebe spet nabirajo oglase za telefonski imenik brez dovoljenja ravnateljstva.

Po čl. 42 telefonskega pravilnika izdaja telefonski imenik izključno pošta uprava, zasebnikom se pa prepušča le na posebno dovoljenje poštnega ministrstva izključna pravica izdajanja telefonskega imenika se nanaša tudi na druge publikacije pod raznimi imeni kakor adresarjev, stenskih imenikov in podobno. Kdor bi pa imenik kljub temu izdal brez poprejšnjega dovoljenja, mu bo pošta uprava zaplenila izvod, storilec bo pa kaznovala po zakonu o pit z denarno globo od 300 do 5.000 din. Da ne bi oglaševalci trpeli škode, obvešča pošta uprava javnost, da ni nikomur dala dovoljenja za natis telefonskega imenika. Velja torej samo uradna izdaja za december 1937, ki je zdaj v prodaji.

Kokainska tvrdka Širok & Komp

Ljubljana, 21. decembra

Prvi dan velike kazenske obravnave proti kokainnim sleparjem je bil določen le zasliševanju osumljenih obtožencev, ki so morali senatnemu predsedniku odgovorjati na marsikatera, prav podrobna vprašanja, pa so se skušali na vse načine izmotali. Zanimivo je bilo, da nikdo glavnih obtožencev ni hotel imenovati imena glavnih dobaviteljev kokaina, ki je prihajal iz Nemčije tihotapskim putem v Ljubljano. V Darmstadtu je ena glavnih tovarn kokaina »Merk« in pod tem imenom je povsod znano to mamilo. Obtoženci pa so drugače prav izvrstni poznavalci in strokovnjaki kokaina. Kupovali so sicer pristen kokain, a ž njim so potem mešali sodo in fiziološko moko ter druge zmesi tako, da so vrhno plast zmesi pokrili s prvim kokainom.

Lepi posli tvrdke Širok & Komp

Neprotokolirana in nekonesionirana kokainska tvrdka Širok & Komp. je poslovala od l. 1935 do lanske jeseni. V tem času je razvijala prav obsežne kupčije ter je imela povsod svoje zaupnike, poslovne posredovalce in nakupovalce, ki so potem nosili blago tja čez mejo. Pravijo dobri poznavalci razmer, da je ta kokainska tvrdka imela v tem času najmanj za pol milijona prometa, saj sama obtožnica navaja, da so sedanji obtoženci s Pavlom Širokom na čelu oškodovali 18 interesov za okoli 200.000 din. Pa že v prvem, letos januarja se vršečem procesu so bili mnogi ljudje oškodovani in osleparjeni za približno tako visok znesek.

Širok in njegovi kompanjoni so prav udobno in dobro živeli. Z avtom so se vozili po Gorenjskem in drugih krajih ter delali kar ne debelo kupčije. Dostikrat so izredno na široko veseljačili po raznih ljubljanskih lokalih. Tako je povedal brezposelni rudar, ki se je tudi ž njimi vozil okrog in posredoval pri kupitjahu.

Trije obtoženci izostali

Med glavnimi in najagilnejšimi spekulanti s kokainom je bil poleg Široka in Hladnika Martin Svetel, trgovski potnik, rodom Ljubljancin. Ta je prav veselo živel. Hodil je na bogate love in sploh veljal za velikega kavalirja. Ko je prestal prvo kazen, je kmalu nato pobegnil v Nemčijo ter je bil v Darmstadtu aretiran. Državno tožilstvo je proti njemu predlagalo po § 113 k. p. preiskovalni zapor in da se proti njemu izda tiralica. Dosele se še vedno nahaja v nemških zaporih. Njegova izročitev pa je bila predlagana. Trgovski pomočnik iz Logateca Emil Babič je neznanega bivališča in je proti njemu bila izdana tiralica. Oženjeni posestnik Val. Jagodič pa je odpotoval v Kanado. Proti vsem tem trem obtožencem je bilo večer postopanje izloženo.

Dve skupini obtožencev

Senatni predsednik g. Rajko Lederhas je vseh 8 obtožencev razdelil na dve skupini. Prvo skupino tvorijo Širok Pavel, Josip Mauser, Josip Nickovski in Fran Hladnik. Ta skupina je sploh vodila vse širokopotezno zasnovane sleparije. Njih zaslišanje je trajalo nad 5 ur. Osredotočeno je bilo na vsako malenkost. Vsak pa se je izgovarjal na drugega in priznal le malenkosti. Predsednik je večer vodil obravnavo z največjo minucioznostjo in je morala posebno stroješka sproti pisati po diktatu zapisnike o zaslišanju posameznih obtožencev.

Celjske novice

c Tekmovanje za najlepšo izložbo v Celju. Prvo nagrado za najlepšo izložbo je komi lja prisodila trgovskemu pomočniku g. Škorjancu Antonu pri trvdki Jagodič. Izložba je res krasna in si jo lahko ogledate v podružnici Jagodič poleg uprave »Slovenca«. G. Škorjancu iskreno čestitamo!

c Z odlokom ministrstva prosvete je imenovan za suplenta na drž. realni gimnaziji v Podgorici v Črni gori g. cand. prof. Krušič Franjo.

Stanje naših rek

Belgrad, 20. decembra. AA. Poročilo hidro-tehničnega oddelka gradbenega ministrstva o stanju voda na glavnih rekah in o naraščanju Save dne 20. decembra t. l.:

Donava v zgornjem toku do Pešte neznatno pada, v mejah naše države pa narašča povprečno za 14 cm pri sorazmerno visokem vodostaju. Drava v gornjem in srednjem toku v glavnem stagnira, v spodnjem toku pa pada povprečno za 30 centimetrov. Tisa v mejah naše države še zmerom narašča, povprečno za 16 cm. Sava v zgornjem toku do Zagreba še zmerom pada pri nadpovprečnem vodostaju. Pod Siskom v glavnem neznatno pada, pri Belgradu pa narašča. V zadnjih 24 urah je Sava pri Sisku padla za 15 cm, pri Jasenovcu za 2 cm pri vodostaju 14 cm pod maksimalnim, pri Brodu je narasla za 6 cm, pri vodostaju 23 cm pod maksimalnim. Pri Samcu je padla za 4 cm pri vodostaju 18 cm pod maksimalnim, pri Rači za 13 cm pri vodostaju 31 cm pod maksimalnim, pri Mitrovici za 7 cm, pri vodostaju 34 cm pod maksimalnim. Pri Sabcu Sava stagnira pri vodostaju 43 cm pod maksimalnim, pri Belgradu je pa narasla za 17 cm pri vodostaju 151 cm pod maksimalnim. Kupa, bosenske reke in Drina še zmerom padajo. Velika Morava je pri Čuprlji narasla za 26 cm. Na nasipih pri Bosenskem Šamcu se še zmerom vrše redna obrambna dela. Nasip Ivankovića Jasičbara je voda preplavila in vdrila v vas Domaljavac. Ljudi in živino rešujejo s pontoni, ki jih je dalo vojaštvo na razpolago. Glavni nasip pri Sabcu Orjasju, Brčku in Rači varujejo s provizornimi nasipi. Vrzel, ki jo je voda napravila pri Orašju večer, so zadelali. Železniški nasip pri Sremski Rači je voda preplavila in so morali promet ustaviti. Na nasipih organiziranih vodnih zadrug ob levem in desnem bregu Save in Donave spodaj pod Belgradom še zmerom utrjujejo. Zaradi padca temperature v porečju Save in njenih desnih pritokov se je stanje popravilo.

Številni plazovi v Sl. goricah

Zadnje številno deževje je povzročilo po Slovenskih goricah ogromno škodo v sadonosnikih, vinogradih itd. Mnogim posestnikom so naredili številni plazovi največjo škodo. Ponekod so se sesedale tudi ceste, ki so se pogrezale in zasipale z rahlo prstjo. Po številnih vinogradih so plazovi popolnoma izruvali sadno dreve ter ga polomili. Škoda zaradi plazov gre v tisoče, najbolj pa se pozna na sadonosnikih in vinogradih, kjer se škoda ne da hitro popraviti. Tu je potrebna pomoč najhujše prizadetim kmetom z znižanjem zemljiškega davka.

Širok se je trdvratno branil, izjavil pa je cinično: »Drugi žrtev ne maram navajati. Visoko sodišče! Sem bil sprva še laik v kokainu. Prvič sem začel kupčevati pred 5. majskimi volitvami 1935. Do takrat še nisem bil uveden v to nelegalno kupčijo. Tudi pristno blago, visoko sodišče, smo imeli. Kje sem ga dobil, sedaj, visoko sodišče, ne povem. Veliko pod častjo mi je, visoko sodišče, da bi kradel.«

Mauser se je predstavljaj za bogatega trgovca Goldsteina iz Avstrije. V bistvu je priznal svoja dejanja in kupčije s kokainom.

Tretji obtoženec je zelo spreminjal svoje izpovedbe. Pravil je, da mu je prinesel kokain neki visok in okrogel mladenič črnih las.

Državni tožilec: »Sami ste nosili dolge lase kot kak umetnik. Obiskovali ste svoje prijatelje v ljubljanskih zaporih. Ni tako?« — Nickovski je res obiskoval svoje prijatelje.

Berto Ovo

Hladnik Fran, Logačan, ki je znan še izza predvojnege procesa, ko je skušal z nekim drugim Logačanom zastupiti neko točo po načinu »ala Hofrichter«, je najprej pripovedoval zgodbo o tržaškem trgovcu Deverdisu. Ta trgovec naj bi bil oni, ki je naročil pristen kokain in ki se je zanj zanimal. Deverdis je znan tudi pod imenom »Berto Ovo« in stanuje po Hladnikovih navedbah v via Malcantone (Staro mesto). Široka pozna že 20 let. O tako imenovanih »luftseffth« ni rad govoril. Edvard Kolesa je velik strokovnjak za kokain. Na predsednikovo vprašanje, od kod da je dobil kokain, je Hladnik malomarno odvrnil: »Ne povem osebe, od katere sem dobil blago. Langa nisem hotel prej izdati, ker nisem bil o tem vprašan.« Predsednik proti Široku: »Odkod ste imeli

kokain?« Širok: »Visoko sodišče! Tudi ne povem imena.«

Ob 14 prekinjena obravnava se je ob 16 nadaljevala in je trajala pozno v noč. Poleg Hladnika je prišla na vrsto druga skupina obtožencev, od katere so bili tudi nekateri »nasamarjenici« za lepe tisočake. Prvi je bil brezposelni rudar Ivan Kališnik, ki je hodil okrog z Jagodicem in drugimi prekupčevalci. Obtožen je, da je tudi on osleparil nekatere osebe za kokain. Kališnik je to odločno zanimal. Baval se je bolj s saharinom. Včasih je bilo prav veselo. Jagodič je bil kavalir. V Ljubljani sploh je bilo parkrat pravo »juhče«. Hodil je rad na konjski sejem. Skupno z Jagodicem in Zumerom je opeharil več oseb za kokain. Škoda znaša okoli 40.000 din. Sploh pa je bila ta skupina večkrat sama opeharjena. Mizarski mojster v Suhu Vižin Jože je pripovedoval, kako je špekuliral s saharinom in kokainom. Kupčeval je s Kališnikom. Tudi Zumer Fran je imel posebne posle s Kališnikom. Prav po nerodnem pa je zasledil med to pisano kokainistovski družbo Matija Novak, delavec iz Logateca, ki je tožen le zaradi prestopka krivega pričevanja. Ta je kratko priznal svoje dejanje.

Drugi dan obravnave

Danes ob pol 9 se je nadaljevala snoči prekinjena obravnava. Ni posebnega navala v veliko dvorano št. 79. Stražita namreč kar dva policijska stražnika, ki s pazljivim očesom premotirata vsakega prisileca in mu ne dovolita kar tako vstop v dvorano.

K obravnavi je vabljenih nad 20 prič. Senatni predsednik je celo snoči, ko je izvedel, da neka oškodovanka noče priti v Ljubljano, poslal orožnikom v Gorenjo vas v Poljanski dolini brzojav, da naj žensko kot pričo popoldne privedejo v Ljubljano. Današnji dan je namenjen le zaslišanju vseh vabljenih prič, kar bo trajalo prav tako ves dan tja v pozno noč. Kdaj bo izrečena sodba, je težko napovedati. Najbrž bo še le jutri sodba! Ali pa takole okoli polnoči.

KINO
UNION

Danes premijera francoskega filma

Klic življenja

(L'appel de la vie)

Telefon 22-21

Življenje na kliniki za ženske bolezni. V glavnih vlogah priznana igralka Victor Franzen in Suzy Prim.

Predstave: ob 16., 19.15. in 21.15. uri.

„Rozine“ iz Slov. Konjic

Naš kraj se pač ne more ponášati z bogve kakimi vsakdanjimi dogodki ali zanimivostmi. Kljub temu pa se tu in tam najde kak »ocvirke«, ki utegne biti z ozirom na splošne razmere prav okusen, da, celo poučen.

Človek z dvema rodbinskima imenoma

Da ima kaka oseba dvoje ali več krstnih imen in veliko število raznih naslovov, to ni nič čudnega. Posebno ne pri ljudeh med višjimi plastmi. Da pa ima kdo dve rodbinski imeni, ki značita vsaka drugo narodno pripadnost, je pa le malo čudno, ne? V Slov. Konjicah pa imamo to čudo.

Na Glavnem trgu ima naš g. vrtnar svojo prodajalno. Na njej stoji napis: »Perschenonig Herman, vrtnarstvo. Do sem je vse v redu. Močno pa se sleherni nepoznavalec našega kraja in ljudi začudi, ko gre po državni cesti na Prevratu mimo njegovega vrta, kjer tudi stoji stanovanjska hiša z napisom: Perschenonig Herman, umetno trgovsko vrtnarstvo itd. ... To začudenje je tem večje, ker je na vprašanje, če je to isti vrtnar, ki ima na Glavnem trgu prodajalno, odgovor pritrldil. Vsakemu se zdi neumestno, da se človek prikazuje javno enkrat na slovenski, drugič na nemški način ter je v trgu Slovenec, 10 minut oddal na Prevratu pa Nemec. Gotovo bi bilo v dobro njemu samemu, če bi svoje rodbinsko ime resnično spravil v sklad z očetovim.

Karavana ...

Pri nas imamo tudi karavano. To so Bosanci, kateri z mulami prenašajo s Konjiške gore poleti in pozimi bukova polena v dolino za graščino. Resnica je, da ljudje z živalmi vred precej trpe. Po 6 do 8 polen naložijo enemu živinčetu ter tvorijo po precejšnji strmini in nevarnih globelih nizdol. Iz poročil od drugih posnemamo, da se tem Bosancem v Sloveniji zelo dopade in se zato še kar naprej tu naseljujejo. Naš voinik radi njihove cenečnosti ne zasluži.

Velike tatvine v Celju

Celje, 20. decembra.

Ze pred nekaj leti so odkrili v velikem skladišču tvrdke D. Rakusch v bivšem Mestnem mlinu tatvine železja. Celjski policiji pa se je v četrtke posrečilo, da je razkrinkala banditsko družbo, ki je kradla kar na debelo in ukradeno blago prodajala neki ugledni celjski trgovini železja. V velikem skladišču, kamor pripeljejo skoro vsak dan ogromne količine železja, se pač ni poznalo, četudi sta prebrisana tatova kradla v tako velikem obsegu, da sta lahko zalagala veliko trgovino in najbrž še druge trgovce in kotlarje. Noč od srede na četrtek pa je bila za njū usodna. V skladišču, kamor sta tako brezskrbno zahajala toliko noči, sta ukradla velik železen štedilnik, katerega sta nesla ob železniški progi za Sodnikovo žago, da bi ga skrila pod železniškim mostičkom. Imela pa sta smolo. Srečal ju je neki železničar, ki ju je prestrašil, da sta pustila štedilnik in zbežala. V četrtek zjutraj je našla policija pod železniškim mostičkom velike množine železnine, kovinastih plošč, pločevine in nekaj posode. Pričela se je obširna preiskava. Ze istega dne je policija aretirala dve osebi, ki pa ju je zaradi pomanjkanja dokazov morala izpustiti. Kriminalni oddelk celjske policije z nadzornikom g. Zavcem na čelu pa je še istega dne ugotovil, da sta storila prav tista, ki so ju prej izpustili. Ta dva sta že brezskrbno hodila po mestu, ker sta pač mislila, da sta varna in da bosta še nadaljevala svoje nepošteno delo. Policija, ki ju je stalno zasledovala, ju je zalotila v Levstikovi ulici. Komaj pa sta zapazila policijske agente, sta zbežala, ker sta slutila, kaj ju čaka. Posrečilo se je, da je policija ujela bivšega trgovskega pomočnika Valterja H., dočim je Anton B. pobegnil in ga do sedaj še niso prijeli. Oba sta iz Celja. Prvi ima ženo in štiri otroke, drugi ženo in enega otroka. V družinah samih vlada velika revščina

Filmi

»5 vojak v penzjonatu« (Kino Ideal). Pierre Larquet, Roland Toutain in Charles Cody so trije miroljubni meščani, ki jih država pokliče na odsluženje vojaškega rezervnega roka. Po raznih dogodivščinah in duhovitih dialogih se ga neke nedelje v gostilni tako krepko narežejo, da zlezejo preko nekega zida, za katerega mislijo, da je vojaški Noč prespe na dvorišču: drugo jutro p se začne zanje trnjeva pot: orožniko so pri vseh vratih postavili straže, ki preže na kurje tatove. V penzionat pridejo nove profesorice; ti trije mušketirji jih naprosijo, da bi jim v težavnem položaju posodile svoje obleke. Odslej se vrste komične situacije druga za drugo: marsikdaj robate, pa ves čas rahlo prežete z okretnostjo in prožnostjo galskega duha. Po komično mučnih zapletih se njihovo mušketirstvo v penzionatu srečno razvzolja. Režiser Pujol, ki spada v prvo vrsto francoskih komikov, je film pripravil gibčno in poskrbel pri komičnih obratih za tempo, ki človeku nikdar ne dovoli, da bi se nehal smejati. Vsi trije rezervisti so izborni v igri ni maski, najboljši pa je Pierre Larquet. Nosilka glavne ženske vloge, Yvette Lebon, nam je znana že iz drugih filmov. Prijateljeli vselega razvedrila si bodo film gotovo ogledali.

Vlomilec mednarodnega slovesa

Maribor, 20. decembra.

V večeršnjem »Slovenskem domu« smo obširno popisali pojasnitev velikega vlomca, katerega je izvršil v nedeljo, 12. t. m. pri belem dnevu zagrebški vlomilec Vladimir Novak. Novaka so danes ves dan zasliševali na policiji. Vlomilec je elegantno oblečen, vede se čisto kavalirsko, je pa videti bolan in jetičen ter mu na prvi pogled nič ne bi prisodili, da se preživlja z vdiranjem v tuje blaginje. Je pa neverjetno trdovraten in priznava samo to, kar mu morejo dokazati. Tako je vlom v Watzekovo stanovanje dočela in brez vsakih izgovorov priznal ter je danes tudi pokazal, kam je skril izpraznjeno jekleno kaseto ter vložno knjižico, ki se glasi na 105.000 din. Zvezanega in močno zastraženega so ga detektivji peljali proti parku, odkoder je zavil proti Trem ribnikom ter skozi gozd nazaj v Halbärthov vinograd. Tam je v senčnici, ki stoji sredi vinograda na hribu pokazal, kje je kaseta zakopana. Res so jo našli na označenem mestu ter v njej hranilno knjižico in vse dokumente. Vse skupaj so danes vrnili lastniku. Glede polovice manjkajočih zlatnikov pa je trdovratno zatrdel, da jih je že prodal in denar zapravil, le nekaj zlatnikov je dal v Zagrebu neki zobozdravnici, ker si je hotel dati napraviti čez pol leta zlato zobovje. Ime te zdravnice pa še ni hotel povedati. Policija je prepričana, da je Novak izvršil tudi znani vlom v blagajno g. Pečenka, ki ima na Aleksandrovi cesti bančno poslovalnico. Takrat se je vlom ponesrečil, ker ni mogel vlomilec vdreti v moderno jekleno blagajno, v kateri je bilo 150 tisoč din. Tudi ga sumijo, da je izvršil vleme v dve mariborski brivnici. Novak pa te vleme tajni in pravi, da je prišel v Maribor šele v nedeljo, 12. t. m. in je takoj istega dne izvršil vlom v Watzekovo stanovanje ter se nato zopet ponoči odpeljal nazaj. Novak je vlomilec mednarodnega kova. Pred kratkim je absolviral večjo »turneje« po inozemstvu, o kateri tudi trdovratno molči. Le dva listka iz zastavljalnic v Pragi in Dresdenu pričata, da se je tudi v inozemstvu udeleževal na zločinskem področju ter je svoj plen tam zastavil. Policija bo stopila v zveze z oblastmi v Pragi in Dresdenu, da se ugotovi, kaj je Novak tam zastavil.

Kočevje

Važen ukrep za kočevsko policijo. Gospod ban je razrešil sedanjega župana Lovšina dolžnosti nadzornika in šefa kočevske policije, dočim je na njegovo mesto blagovolil imenovati okrajnega uradnega pripravnika g. Kužnika Henrika. Ta ukrep g. bana je pri večini kočevskega prebivalstva, posebno še pri policiji, naletel na zelo ugoden odmev. Znano je namreč bilo, da je kočevska policija imela z ozirom na svojega dosedanjega šefa vezane roke. Obesil se je v Kočevju brezposelni Richard Hönnigmann. Dasiravno je imel v Kočevju jako bogato sestro in še bogatejšo svakinjo, pravijo, da je vzrok njegovega samomora lakota. — V Cvišlarjih pri Kočevju se je zaradi družinskih razmer obesil posestnik Zele Anton.

Pretep v rudniški čakalnici. Pretekle dni je rudniško vodstvo na dnevnem kopu odkril goljufo. Na neki številki (po rudarsko »numeri«) na dnevnem kopu sta bila Kočevjar A. in Mavrin A. vozača, dočim je bil Mlakar Fr. kopač. Ker Mlakar in Hočevjar z Mavrinom niela bila zadovoljna, sta istega naznanila pazniku, češ da je len. Ker se je pa Mavrin kot pošten in priden delavec čutil užaljenega, je Hočevjarja naznanil rudniškemu vodstvu, da v svojih dnevnih poročilih prijavlja večje število naloženih vozovčkov kot jih v resnici napolni. Na podlagi takih lažnivih Hočevjarjevih prijav je številka (»numara«) prišla na višji akord, a delavstvo je na ta način več zaslužilo. Ker je bilo zato rudniško vodstvo oškodovano, je Hočevjarja na plačilni dan iz dela odpustilo. Ko je Hočevjar čul, da je odpučen, se je z vso silo vrgel na Mavrino, katerega bi bil v svoji jezi na mestu zadavil, ako mu ne bi priskočili na pomoč drugi delavci, ki se jim je po hudi borbi posrečilo iztrgati Mavrino iz močnih Hočevjarjevih rok. Končno besedo bo v tej zadevi imelo sodišče. Vidi se pa, da ima laž kratke noge!

Nagrade hišnim poslom-vlagateljem. Hranilnica Dravske banovine, Ljubljana, prej Kranjska hranilnica, bo tudi letos izrežala za novo leto več nagrad po 200, 100 in 50 din hišnim gospodinjstvom poslom (kuharicam, hišnam, služkinjam itd.), ki imajo v imenovani hranilnici vsaj že 6 mesecev vložene svoje prihranke na hranilno knjižico. Ti posli se vabijo, da se do vključno 29. decembra t. l. prijaviijo pri blagajni hranilnice (Knafeljova ulica 9) med poslovnimi urami od 8 do 12. V izkaz je predložiti hranilno knjižico. Zrebanje bo v četrtek, 30. t. m., popoldne. Gospodanje in gospodarji naj blagovolijo na to opozoriti svoje posle.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20. Turek, 21. decembra: Zaprtio. Sreda, 22. decembra: »Svedrovi« (frac). Premiera. Premierski abonma.

Opera. — Začetek ob 20

Turek, 21. decembra: »Vesela vdova«. Izven. Znižane cene od din 30 navzdol. Goetuje ga. Zlata Gjurgjevac.

Vremensko poročilo

»Slovenska doma«

Po stanju danes ob 7 jutraj

Kraj	Barometar sko stanje	Tempe- ratura v 0°	Relativna vlaga v %	Veter (smer, jakost)	Pada- vine
Ljubljana	767.6	-7.6	90	NW ₁	—
Maribor	768.2	-1.0	2.6	NNW ₂	—
Zagreb	761.2	0.0	4.0	SE ₁	—
Belgrad	758.7	0.0	5.0	W ₂	—
Sarajevo	762.4	-3.0	1.0	0	0.1 sneg
Skopje	759.2	2.0	5.0	0	—
Split	758.5	4.0	7.0	NE ₄	—
Kumbar	757.5	6.0	8.0	ESE ₂	2.0 dež
Rab	762.4	3.0	4.0	E ₃	—

Vremenska napoved: megleno, deloma oblačno in mrzlo vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes. Včeraj je bilo ves dan megleno, posebno popoldne od 15 dalje je bila megla zelo gosta. Temperatura se ni dvignila in je ostala ves dan pod 0°. Barometer se je močno dvignil.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, torek, 21. decembra: Tomo.
Sreda, 22. decembra: Demetrij.

★

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kurall, Gosposvetska cesta 4 in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

TEL. 27.30 **SLOGA**

Vesela in zabavna komedija

AMIGO

v glavni vlogi: Lawrence Tibbett, najboljši bariton sveta.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Uprava Elitnega kina Matice opozarja cenjevo občinstvo, da bo predvajanje film »Patrijoti« danes ob 16 neprekinjeno zadnjikrat. Predstava ob 19.15 zaradi koncerta Akademike pevskega zbora odpade. — Ob 21.15 je premiera velikega senzacionalnega filma »Devetnajstletna«.

Zborovanje Slovencev družbe v božičnih počitnicah. Kakor vsako leto, bo tudi letos zborovanje Slovencev družbe takoj prva dni po praznikih, namreč 27. in 28. decembra. Že na velikonočnem zborovanju so Slovenci sklenili, naj bi bil v božičnih počitnicah versko-kulturni tečaj. Sklep se bo izvedel ta dva dni. Predvajanja bodo dopoldne in popoldne v veliki francijanski dvorani. Oba dneva se prične dopoldnjski tečaj ob 9, popoldne pa ob 3. Prvi dan je ob 9 sv. maša s petjem v francijanski cerkvi. Ob 8 je v glasbeni sobi na porti pevska vaja, katere naj se udeležijo prav gotovo vsi pevci in pevke. Naj pevci in pevke ne ostajajo spodaj v cerkvi, da bi jih bilo treba posebej vabiti. Vsem naj velja to vabilo. — V ponedeljek zvečer bo v verandni dvorani hotela Union ob 7 prijateljski sestanek, v torek popoldne pa seja vseh podružničnih predsednikov.

Trajno eksistenco in samostojnost

dosežete, ako prevzamete skladišče blaga. Starost, poklic in prebivališče ne igra vloge. Delo je lahko, prijetno, po navodilih centralne, primerno za mesto in deželo (tudi kot postranski zaslužek). Brez rizika! Mesečni zaslužek do 4.000 din in več! Dopisovanje tudi v slovenščini. Obširna, brezplačna pojasnila dobite pod št. 1050. Postfach 123, Basel 5, Švica. — (Frankirajte pravilno!)

Koncert Akademike pevskega zbora bo drevi ob pol 7 zvečer v veliki Filharmonični dvorani. Akademski pevski zbor ponovi v celoti program, katerega je odpel na koncertu v začetku minulega tedna v veliki Unionski dvorani. Ker je koncert namenjen dijaštvu ljubljanskih srednjih in meščanskih šol, je zato tudi cena izredno nizka. Sedeži so po 4 in 2 din, stojišča pa po 2 din. Predprodaja je v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu. Poudarjamo, da je začetek točno ob pol 7 zvečer v veliki Filharmonični dvorani.

Popravi

V nedavnem poročilu o aferah s preprogami v mestni zastavljalnici smo prinesli tudi pasus, da so bili zaslišani tudi magistratni konceptni uradniki, ki so vodili disciplinsko preiskavo proti nekaterim uradnikom v zastavljalnici, med njimi proti g. Mediku. Opozorjeni smo bili, da proti g. Mediku ni bila uvedena nikakršna disciplinska preiskava, marveč je za uradno preiskavo prošil omenjeni gospod sam leta 1932, ker so mu nekateri očitali nerednost pri poslovanju. Ta preiskava na njegovo zahtevo je ugotovila, da ga ne zadene noben očitak.

Suknje so ju zmotile

Moravče, 19. decembra.

Zima, ki se nam je vsilila letos tako nepričakovano, je naša marsikoga brez tople obleke. Za nabavo ni povsod denarja, seči po tujem blagu pa je nevarno in prepovedano. Seveda je priložnost za peljiva in človek rad podleže izkušnjam. Nekaj takega se je pripetilo dvema fantoma iz moravske okolice. Burja je pihala — tista ostrina iz zagorske kotline, na dvorišču Klopčarjeve gostilne pa poln voz narejene zimске obleke, last nekega krojača, ki se je vračal iz sejma. Bilo je zvečer o mraku, ceste so bile prazne in voz pogrnjen s plahoto. Fant sta hitro opravila svoje delo. Krojaču je ob prihodu iz gostilne manjkalo štirih sukenj in enega površnika. Oba storila je izdal neki deček, toda pozvana po krojaču, obleke nista hotela vrniti. Zadeva je morala priti pred orožnike, ki so našli vse suknje razen površnika. Fant pa bosta sedela nekaj časa, če ne na toplem, vsaj v zatišju, zavarovana pred vetrovi.

Ali ste že poravnali naročnino?

Kino MATICA
Tel. 21-24

Danes ob 16 uri zadnjikrat veliki vojni film
PATRIJOTI Lida Baarova
Mathias Wiemann
Predstava ob 19.15 uri radi koncerta odpade.
Ob 21.15 uri: Premijera velikega senzacionalnega filma
o doživljajih malomeščanke v milijonskem vele mestu
„Devetnajstletna“ Robert Taylor — Janet Gaynor
Kulturni film: „Havajski otoki“ — Honolulu
Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Morala kočevskih JNS-arskih veljakov

Ob pričetku šolskega leta je bivši suplent kočevske gimnazije S. K. napisal v »Jutro« pod naslovom »Tonček« nekako odhodnico svoji prijateljici ali morda celo daljni sorodnici ge. B., ki je z odlokom g. ministra prosvete odpotovala na novo službeno mesto v Jurkloster na Štajersko.

Ker pa tega članka večina ljudi ni brala — morda zato ker je bil priobčen šele na 18. strani — ga bomo nekoliko analizirali, h koncu pa dodali naše skromno mnenje.

Članek, napisan kakor za odhodnico, pričanja takole:

Suplent S. K. je dobil oni dan v roko knjigo, posvečeno popotnikom. Ugotavlja, da bi bila v tej knjigi marsikatera zgodba vredna, da bi na prižnici prečitana, ta in ona, da je objavljena, saj bo morda za koga dokument, morda klic, ki bi do duše in srca poklical in vzbudil, kar je poltačenega in zamorenega. Žalostne so bile nekatere zgodbe, ali za suplenta K. je bila zgodba o »Tončku« najžalostnejša. — Nato pisec govori o sončnem otroku, o sončnem dekletu in o poslanstvu oblikovanja najmanjših duš, ki jim je s čutečo mislijo odgrinjala zastore prve učenosti. Govori o njenem vedno vselem razpoloženju, o življenjskem optimizmu in o njenem prosvetnem sodelovanju. Članek si ne more kaj, da ne bi tudi na tem mestu povdaril njen fin okus v kuharski umetnosti in takoj nato ugotavlja, da se je moral tudi njen gosp. B. B. preseliti nekam daleč za deveto goro! — »Zakaj — bomo povedali pozneje!« Dalje govori pisec o treh bčerkah — na sina je očitno pozabil, ali ga je pa namenoma prezel — o bisernih solzah in zaključuje: »Zapr sem knjigo in v mojem srcu je bila siva žalost!« (Sodeč po zaključnem stavku bi S. rad posnemal Cankarja, ki bi mu, ako bi bil še živ, golovo zameril — ako ga morda celo ne bi tožil — ker krade tujo učenost.)

Ljubljana in enakopravnost v športu

Ljubljana, 20. decembra

O enakopravnosti Zagreba in Belgrada v pogledu središča posameznih športnih zvez razpravlja nedeljska »Politika«. Članek našteva vse športne Zveze, ki imajo središče v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani. Zaradi popolnosti navajamo te podatke tudi mi. Vse športne panoge, ki imajo pri nas tla in ki se izvajajo, imajo svoje športne Zveze. Tako je Zagreb središče naslednjih športnih zvez: lahkoatletske, plavalne, teniske, težkoatletske (metanje, dvigovanje uteži in boks), ženskih športov, sabljaške, kajaške, kolesarske ter namiznega tenisa. Poleg tega je Zagreb še središče jugoslovanskega olimpijskega odbora in pa Zveze športnih zvez. — V Belgradu imamo nogometno, veslaško in streljaško zvezo. — Ljubljana pa ima samo zimsko športno zvezo. Članek nadaljuje, da Zagrebčani povsem neupravičeno zatirajo, da so pri vodstvu športa zastopani, ker imajo večino športnih zvez v Zagrebu, odkoder lahko popolnoma vodijo in usmerjajo posamezne športne panoge po svoji volji. Vprašanje je postalo aktualno z obnim zborom Jugoslovanske nogometne zveze, na katerem so Zagrebčani zatirjali, da jih Belgrad v nogometu zastoplja, čeprav so prav toliko močni kot je močan v nogometu Belgrad.

Vprašanje, ki ga je načel članek »Politike«, je aktualno in zato je potrebno, da tudi mi v imenu slovenskega športa — ki ni na najnižji stopnji med Slovenci, Hrvati in Srbi — povemo svoje mišljenje. Popolnoma točno je, da taka razporeditev športnih zvez kot je danes, še daleč ne odgovarja resničnemu stanju športnih razmer pri nas. Taka razporeditev je krivična in povzroča stalna trenja, ki jih imamo priliko opazovati vsako jesen na obnih zborih posameznih športnih zvez. Vsi ti obni zbori so najjasnejši dokaz, da ta trenja škodljivo vplivajo na razvoj športa pri nas. To so stvari, ki jih bo treba prej ali slej razčistiti. O enakopravnosti še daleč ne moremo govoriti toliko časa, dokler iz Zagreba usmerjajo športni razvoj v devetih panogah, medtem ko mi vplivamo samo na razvoj zimskega športa.

Ali smo Slovenci res tako malo doprinesli svojega k jugoslovanskemu športu, da nas lahko tako zastopljajo? Odrinili so nam zimsko športno zvezo kot kos kruha lačnemu otroku, da ne bo kričal in se jokal, da ni nič dobil. V zimskem športu je premoč slovenskih tekmovalcev in organizacij res tako močna, da lahko trdimo, da brez nas sploh ni mogoče govoriti o zimskim

Pisec bi v svojem članku rad prikazal »Tonček« kot nekako mučenico in politično preganjanico! — Toda temu ni tako. Pisec najbrž ne boje biti znana razna preganjanja, ki jih je od leta 1929 dalje izvajal nad nedolžnimi profesorji, učiteljicami in učitelji JNSarski režim, kjer je imel tudi mož sedaj tako nesrečne »Tonček« takratni šolski nadzornik B. odločilno besedo. Prav tako je vsem znano, da je ravno B. preganjal vse, kar se ni hotelo vdati njegovi politični strasti. Pisec tudi ne boje biti znano, da je ravno B. bil tisti, ki je poleg proslulega takratnega okrajnega glavarja P. teroriziral in na najbolj zahrbtn način blatil in preganjal poštene Slovence. O njegovem umazanem političnem udejstvanju se sploh ne izplača izgubljati besedi, ker je to vsem točno znano — čudno se nam zdj le, da pisec tega ne ve. Sicer se je pa S. tam ožen in je bil že leto dni pred ženitvijo kuhan in pečen v B.-jevem, njemu tako gostoljubnem stanovanju? Vidi se pa le, da ima g. S. zvezane roke in da ne sme nič vedeti, nič grajati, ampak samo hvalliti. Pisca bi pa vendar moralo biti vsaj to znano, da je neko nedolžno bitje že nekoliko prej, nego je g. B. odšel na svoje novo službeno mesto v Prelog — kjer zaljubljen ni dolgo vzdržal, ampak je rajši zaprosil za upokoje — zagledalo luč sveta in katerega očelovstvo danes v najširji javnosti ni več sporno?

Poleg tega je pa tudi »Tonček« izgubila v Kočevju svo avtoriteto, ko je večkrat tako »Patrijoti« vseh takšnih ugotovitev, ki so 100% resnične in tudi pisca S. dobro znane, je pa vendar v interesu da takšni ljudje iz Kočevja gredo, ker sicer dajejo

Od tu in tam

PUTNIK-ovi izleti so že od nekdaj priljubljeni. Zato vlada tudi za letošnje Putnikove božične izlete veliko zanimanja. Cena prevoza z brzovlakom in potnih dokumentov je za Trst 145 din, za Gorico 165 din.

Združena opozicija je zadnje dni nekoliko molčala in počivala, če smemo tako reči zaradi dejstva, da belgrajsko časopisje ni znalo nič poročati o zasebnih in javnih konferencah šefov belgrajskega dela združene opozicije. Šele včeraj so se spet zbrali na stanovanju Ljube Davidoviča, in sicer Joca Jovanović, Miša Trifunović, Milan Gavrilović in Boka Vlahjić. Časnikarjem ti gospodje niso dali po končani konferenci nobene izjave. Pravijo pa, da se je okrog Davidovičeve hiše dala večkrat videti precej obilna telesna postava bivšega bana dravske banovine in velikega »činitelja« ob petomajskih volitvah g. Dinka Puca iz Ljubljane.

V Tuzli je bil te dni obsojen na daljšo ječo eden izmed krajnih veljakov JNS Stjepan Vukojević. Vukojević je bil pred l. 1929 pristaša Hrvatske seljaške stranke, pozneje pa je stopil v vrste Živkovljevih častilcev in nato v JNS. Pod vplivom voditeljev te stranke se je Vukojević razvil v renegata ter doma napadal tudi fizično svoje politične nasprotnike, odnosno svoje politične prijatelje od včeraj. Tako je Vukojević l. 1934 z nekaj ljudmi napadel domače župnišče in ga demoraliziral. Za ta svoj greh je sedaj prejel 5 mesecev zapora, poleg tega pa ga tožita še dva odvetnika zaradi žaljenja časti.

Za PUTNIK-ove božične izlete je danes do 18 zadnji dan prijave. Prijave sprejema v Ljubljani Putnik v svojih biljetarnah, Gajeva 3 in Hotel Metropol, izletna pisarna Okorn v hotelu Slon, na Gorenjskem pa biljetarna Putnik na Jesenicah in v Kranju.

Dva delavca sta utonila včeraj v Savi pri Belgradu. Dragomir Bogdanović, Vlado Zalar in Teodor Tintović so se veslali v čoln in se hoteli prepeljati v Pančevo čestitat nekemu svojemu prijatelju krstno slavo. Čolničnik, majhen kakor je bil, je postal kmalu igrača besnih valov narastle Save. Sredi struge se je čolničnik prevrnil, vsi trije delavci pa so se znašli v mrzli Savi. Klicali so na pomoč, vendar jih na žalost ni nihče slišal. Po obupni borbi z valovi sta prva dva utonila, le Tintović se je posrečilo priplavati na breg in se rešiti. Čim je Tintović dosegel kopno, se je od napora in izčrpanosti zgrudil nezavesten.

Spomenik maršalu Pilsudskemu bodo v nekaj mesecih postavili v poljskem mestu Katowicah. Dogodek bi za nas doma ne pomenil nič posebnega, če se ne bi natečaja za osnutke spomenika udeležili tudi nekateri jugoslovanski umetniki in povrh vsega odnesli tudi prvo nagrado. To je dobil zagrebški kipar Anton Avguštinčič. Čim se je izvedelo, da je prvo nagrado dobil inozemec, so poljski časopisi izražali javno svoje nezadovoljstvo poleg poljskih umetnikov, ki so se čutili ob odločitvi ocenjevalne komisije prizadeti. Poljski umetniki so nazadnje predlagali, da nimajo nič proti temu, če Avguštinčič dobi prvo nagrado, le izdelava spomenika naj se poveri enemu izmed domačih umetnikov. Kakor pa sedaj poroča poljski časopisje, je obveljal sklep ocenjevalne komisije, da bo tudi izdelava spomenika dobil Avguštinčič sam. Te dni se je Avguštinčič mudil v Katowicah in se posvetoval z merodajnimi činitelji.

Ivan Nepoznani je umrl v Somboru. Nenavaden priimek, ki ga je fant nosil od svojega rojstva, je prejel kot najdenček. L. 1906 so našli neki kmetje med koruzo na njivi novorojenčaka, za katerega pozneje niso mogli dognati, čigav je in kdo so njegovi roditelji. Najditelji so otroka oddali v najdenišnico, kjer so dečka krstili za Ivana, po primku pa Nepoznani. Kmalu pa so dognali, da je fantek umsko zaostal in gluhošem ter nesposoben za vsako delo. Pojedel je pa toliko in vse, kar so mu dali. Le obleke ni maral na sebi. Vse življenje je nosil samo srajco. Ker je preveč jedel, ga je 31 let starega zadela kap. Tako je umrl Ivan Nepoznani.

Nenavadna avtomobilista sta se mudila predvčeršnjim v Mariboru. Proti večeru je skozi mesto privozil avtomobil, s kakršnim prepeljavajo mrljice v krstah. Sofer in njegov spremljevalec sta avtomobil zvečer zapeljala v neko hotelsko garažo, nakar sta odšla v mesto. Že ko sta prišla v Maribor, sta bila obadva pijana. Zjutraj je hotelsko osebje ugotovilo, da se je v garažo vselil avtofurgon in v njem krsta, le lastnikov, odnosno soferja ni bilo od nikoder. Policija je začela iskati soferja, vendar je morala slikati po mariborskih lokalnih ves dan, da je nazadnje našla dva Sarajevčana, ki sta se zabavala v neki gostilni z ženskami. Sarajevčana sta morala sedeti na avtomobil in odpeljati krsto s truplom nekega sarajevskega bogataša v Graz, da ga v krematoriju sežgo.

S poplavo, ki uničuje in onesrečuje prebivalce v Hrvatski in Bosanski Posavini, imajo še vsi obilo posla. Sava sicer ne narašča več, vendar je že do sedaj opravila svoje delo in povzročila škodo za okroglo 25 milijonov dinarjev. Dokler se Sava spet ne unese, se ne bo mogla odtekat voda s poplavljenih ozemelj. Nevarnost poplave pa grozi tudi Prekmurju in Medimurju od Drave in Mure. Zlasti pri Sv. Martinu ob Muri se boje te nesreče, kajti tam ima Mura postranski tok, ki se je od leta do leta širil, ker oblasti niso pravočasno zajezile reke in preprečile odnašanja in trganja rodovitne zemlje. V zadnjem deževju je Mura tako močno narasla, da utegne povzročiti hudo poplavo.

30.000 ton lesa bodo smeli izvoziti naši lesni trgovci prihodnje leto v Alžir in Francijo. Tako se glasi nova trgovinska pogodba med našo državo in Francijo, ki sta jo v Belgradu podpisala Delbos in dr. Stojadinović. Francija je želela uvozno carino na 8 frankov. Francija zahteva le to, da se naš les ne bo smel prodajati pod ceno, za katero se prodaja francoski les.

Prepiri med zasebnimi nameščenici okrog pokojninskega zavarovanja še vedno niso pri kraju. Sedaj so se spet oglasili Dalmatinci in prinesli v svet poseben nov predlog: da se za Dalmacijo ustanovi poseben Pokojninski zavod. Že vnaprej se da reči, da te zahteve nimajo prave podlage, že zaradi tega ne, ker bi bila uprava v posebnem pokojninskem zavodu predraga za razmeroma nizko število zavarovancev iz Dalmacije. Druga ovira tiči pa v neslogi med nameščenici samimi. Del jih je za to, da ostanejo zavarovani pri zavodu v Ljubljani, en del tišči k zavodu v Zagrebu, tretji pa zahtevajo svoj poseben zavod. Nazadnje bo kar obveljala določba uredbe o pokojninskem zavarovanju ter bo večina Dalmatincev ostala pod Ljubljano. Dubrovniško okrožje pa bo odpadlo pod Sarajevo. Dalmatinski nameščenici so si le v enem vsi edini, namreč v tem, da bi se Dubrovničani rajši zavarovali v ljubljanskem zavodu kakor pa v sarajevskem.

Požar v otroški bolnišnici

Ljubljana, 21. decembra.

Otroška bolnišnica ima na podstrešju nad pralnico sušilnico, v kateri se v posebni leseni sušilni napravi suši številno drobno perilo bolnišnice. Prav v otroški bolnišnici je število perila, ki ga je treba pogosto oprati, zelo veliko in dela zlasti pozimi sušilna naprava skoraj dan za dnem. Naprava sama je stara in jo grejejo s staro pečjo. To je bil tudi vzrok, da se je včeraj ponoči naprava vnela. Požar je povzročil najbrž kak ogorek, ki je padel iz peči. Nekaj minut pred polnočjo je bila o ognju obveščena ljubljanska gasilska četa, ki se je takoj odpravila z orodnim avtomobilom pod vodstvom g. Faturja. Ko je prišlo 11 moč na mesto požara, je sušilna naprava gorela že z močnim plamenom. Gasilci so imeli polni dve uri dela, da so ugasili ogenj, ki se je hotel prijeti že ostrejšje. Lesene sušilne naprave in tudi perila, ki se je sušilo, niso mogli več rešiti. Razen sušilne naprave je zgorelo tudi 1200 plenice, tako da je tudi škoda občutna in bo presgala 15.000 din. Škoda bo morda občutnejša še zaradi tega, ker je vprašanje, če premore otroška bolnišnica toliko rezervnih plenice, da bo lahko z njimi zadostno postregla otroškemu drobižu, ki s takimi stvarmi ne ravna preveč obzirno.

Kranj

Za PUTNIK-ove božične izlete v Trst (145 dinarjev) in za Gorico (165 din) se prijavi še do danes zvečer v novo otvorjeni biljetarni PUTNIK v Kranju, tel. 34.

Popolnejšo bolnišnico dobimo

Slov. Konjice, 20. decembra.

V našem listu smo pred časom že poročali o položaju, v katerem se nahaja naša bolnišnica Rdečega križa. Naglasili smo njeno nepopolnost ter razlizi željo o njeni preureditvi na zunaj in v notranjosti, spopolnitvi in modernizaciji. Izpolnitev je v vseh oziirih nujen ter je v interesu ljudskega zdravja kakor bolnišnice same, da se to v polni meri izvede.

Sedaj izvedemo, da se bo že prihodnje leto začel preurejati naš zdravstveni zavod. Popolna bolnišnica bo v marsikatero zacelila rane v našem okolišču, ki še doslej obstoje. Ker je sedanja bolnišnica majhna in povrh tega še zasebna last, so mogli v njej iskati pomoči samo zavarovanci bolniških blagajin in drugi, ki imajo svoje imetje, dočim se reče brez sredstev vanjo ni mogel zateči. To je bila velika vrzel. Če bi jo banovina prevzela, bi bolnišnica postala splošni zdravstveni zavod, kar si iskreno žele vsi tukajšnji prebivalci.

Bolnišnica bo preurejena navznotraj. Povečana bodo tudi okna. Dogradili pa se bosta izolirnica, ki je sedaj premajhna, in operacijska soba, ki je doslej v pravem pomenu besede sploh ni, potem pa še nekaj pritlikin. Vsaka večja operacija je namreč pri sedanjih razmerah nemogoča. Sleherni takšne pomoči potrebni se je moral zateči v Celje ali Maribor. Nameščenih bo tudi nekaj usmiljenk. Tako bo potem našel sleherni bolnik v našem okraju vse doma in je več kot gotovo, da se bodo v bolnišnico zatekali vsi, ki so jim Slovenske Konjice bližje kot Celje ali Maribor. Enako bosta bolnišnici v omenjenih dveh mestih razbremenjeni. Naš okraj bo s tem tudi gospodarsko pridobil.

Japonske skomine na Kitajskem

Gospodarsko ozadje . . .

Kitajski narod preživlja težke dni, morda najtežje v vsej svoji zgodovini. Njihova bogata zemlja je bila poleg drugega tudi vir, da se je na tej kitajski pokrajini, ki jo z našimi evropskimi očmi vidimo navadno vso premajhno, povečalo v teku časa število kitajskega prebivalstva nad 400 milijonov. Ni pa tudi čudno, da se je kitajskim sosedom, vsem brez izjeme, zaskominalo po tej bogati deželi, posebno še, ko je postalo vse bolj očitno dejstvo, da kakšna država danes se ni velesila, čuditi je po številu prebivalstva na prvem mestu. Moderni napredek, ki ga je menda res največ v vojaških stvarih, je napravil iz velike Kitajske deželo, ki je predana na milost in nemilost tujim izkoriševalcem, ki so v sedanjem svetu prej uvideli potrebo in prednost dobre vojaške pripravljenosti — tolikšnega tehniškega napredka.

Težko si predstavljamo sedanjo vojno med Japonci in Kitajci kot kaj drugega, kakor stremjenje preoblikovane Japonske, da si pribori nove zemlje in z njo seveda tudi novih zemeljskih bogastev. Saj za pustolovščino sedaj menda res niso več primerni časi, ko se toliko poudarjalo na vseh straneh v prvi vrsti le gospodarske koristi.

Kaj pravi kitajski poslanik v Pragi

O teh bojih, ki divjajo na Daljnem vzhodu in o vzrokih, ki so privabili Japonce že tako daleč na azijsko celino, je imel zadnjič prav zanimivo predavanje kitajski poslanik v Pragi dr. Lone Liang. Svojem predavanju je dal naslov: »Gospodarsko ozadje japonskega vdora«. Poslanik je v svojem govoru poudaril posebno dve stvari: Japonci imajo prvi namen, da si pribori bogato kitajsko zemljo, posebno severne kitajske pokrajine in jih dodobra izčrpajo, drugi pa, da zavro industrijski razvoj Kitajske na ta način, da ji odvzamejo najpotrebnejša življenjska sredstva, surovine. S tem pa bi Japonci dosegli še tretje, namreč, da Kitajski ne dajo prilike, da bi notranje »ozdravela«. Na kratko rečeno: Japonci z nasilno vojno hočejo Kitajsko, čeprav ne takoj, pa vendar vsaj počasi, postopoma, izbrisati iz zemljevida.

O gospodarskem pomenu Mandžurije in Severne Kitajske je poslanik dr. Liang povedal približno takole:

Zaloge premoga, ki jih hrani v sebi Kitajska, cenijo strokovnjaki na 250 milijard ton. Od teh je več kot polovica v severnih kitajskih pokrajinah, dočim Mandžurija na tem ni prav posebno bogata. Celotna proizvodnja l. 1933 je na Kitajskem zna-

šala nekako 28 milijonov ton. Skoraj polovico so dale severne pokrajine.

Kar se tiče železa, je poslanik poudaril, da ima Kitajska v svojih starih mejah nekaj nad eno milijardo ton železne rude. Več kot polovico hrani Mandžurija, precej pa tudi severna provinca Hopej. Japonci so torej dobili v Mandžuriji ogromne množine železne rude, v severnih kitajskih pokrajinah pa jim padejo v roke neizmerni zakladi kitajskega premoga.

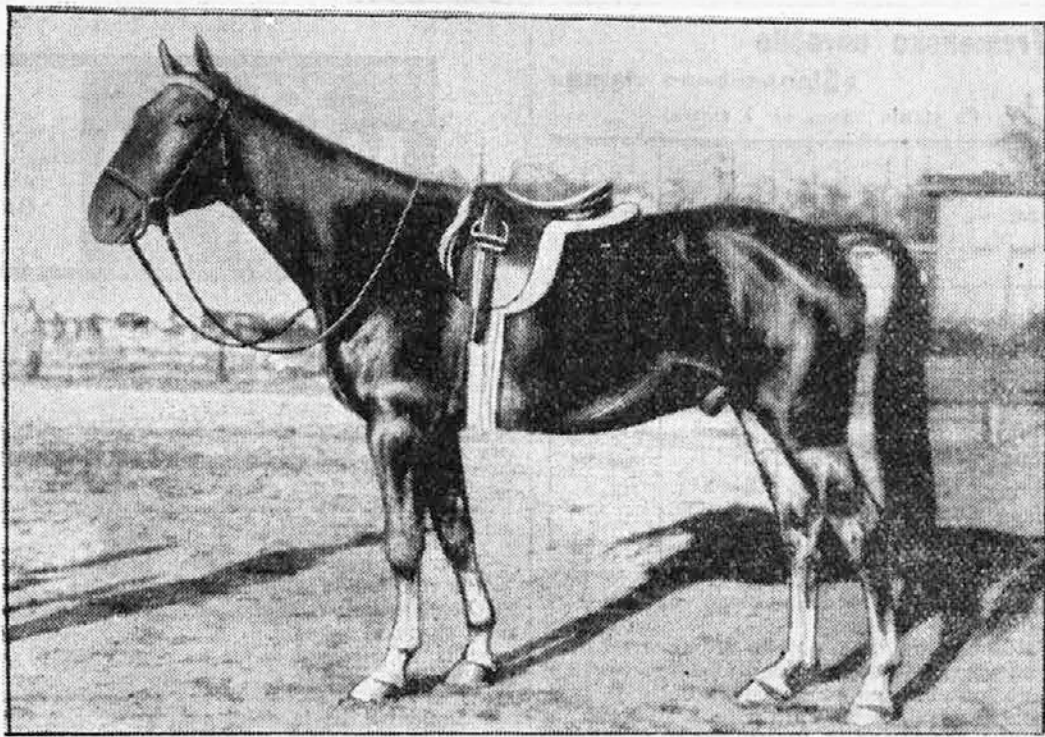
Do nedavnega se je povzpela Kitajska za tretjega najizdatnejšega proizvajalca bombaža na svetu. Skoraj polovico vsega izvoza gre na sosedno Japonsko. Druga največja odjemalka je Nemčija. Japonska si hoče zagotoviti ves kitajski pridelek bombaža, kajti na Kitajskem so dosedaj proizvajali posebno bombaž, ki ga Japonci zamenjujejo za svojo poceni robo, s katero preplavljajo skoro ves svet. Japonci na ta način ne bi bili nič več odvisni od dobave bombaža iz Amerike in angleške Indije. To bi v vojnem času pomenilo mnogo. Poleg tega pa bi se Japoncem na ta način posrečilo z nspohom polisniti k tlom tudi proizvodnjo bombaža v tistih kitajskih pokrajinah, ki jih morda le še ne bi zasedli. Poleg velikega števila kitajskih predilnic je na Kitajskem skoro nič manj japonskih tovarstvenih podjetij, t. j. podjetij, ki jih žene japonski denar.

Vprašanje zase so tudi kitajske železnice. Središče železniškega omrežja na Kitajskem je mesto Peiping, kjer se stekajo vse glavne proge. Kolikvega pomena so ravno železnice in druga prometna pota, je dovolj poudarjeno v trditvi, da je tisti, ki jih zasede, tudi gospodar nad vso pokrajino.

Pogoji za Kitajce nespriemljivi

Vse to daje dovolj vzroka, zakaj se Kitajci morajo bojevati do zadnjega diha, kajti mirovni pogoji, ki jih stavljajo Japonci in ki so za priključitev severnih kitajskih pokrajin k Japonski, so za Kitajce nespriemljivi.

Kljub temu, da ves kulturni svet smatra japonsko vdiranje v kitajske pokrajine za nasilstva, ki jih počenjajo nad kitajskim narodom, da se v tolikšni meri kopičijo nedolžne žrtve, je malo verjetno, da bi Japonci prej odnehal, dokler ne dosežejo svojega namena, za katerega so se odločili po ločnem, dobro premišljenem načrtu, navzlic najraznovrstnejšim grožnjam ostalih velesil. To je vsekakor spet najsvetlejši primer, kako tudi v dvajsetem stoletju vlada pravica pesti.

Tudi ta je postal Italijan. Podarili so ga namreč Hannoveranci Mussoliniju zadnjič, ko je bil v Nemčiji

8000 novih iznajdb v enem letu

Toliko prijav je odobril letos dunajski urad za patentiranje

Dunajski urad za patentiranje novih iznajdb je te dni izdal poročilo, v katerem stoji, da je bilo letos prijavljenih temu uradu nad 8000 iznajdb. Vse te iznajdbe so, kakor ugotavlja poročilo, popolnoma uporabljive, ker patentni urad sploh ne sprejema v varstvo izumov, ki so nesmiselni, kakor n. pr. stroji za večno gibanje ali postopki za izdelovanje umetnega zlata itd. Dunajski patentni urad ocenjuje iznajdbo po tem, ali jo je dejansko mogoče uporabiti, prej pa še če jo je sploh mogoče izdelati, ker izumitelji pogosto priglajajo samo misel o izumu.

Kljub temu, da ta urad ravna zelo strogo in neizprosno, pa vendar še zdaj pa zdaj dobi kako reč, ki jo more iztuhlati samo prevroča zmedena glava. Tako je letos neki dunajski čevljar prijavil patent za izdelovanje zračnih omnibusov. Neki brivec je premišljal o iznajdbi nove eksplozijske turbine, ki jo je tudi hotel kar tako patentirati, čeprav ni imel drugega tehničnega znanja, kakor da je poznal delovanje strojev za striženje las.

Povečini pa so avstrijski izumitelji, ki bi seveda vsi radi na naglo z bogateli, praktično misleči ljudje, o čemer priča tudi to, da je večina njihovih izumov s tistih področij tehnike, kjer je danes moč še kaj zaslužiti. Veliko iznajdb se namreč na pocenitev avtomobilov in na izdelovanje cemenih koles.

Preteklo leto kljub tej obilici iznajdb ni prineslo, vsaj na Dunaju ne, nobene velike in presenetljive stvari. Večinoma so to drobni domisleki za praktično življenje, ki stare velike iznajdbe izpopolnjujejo in jih delajo vsem ljudem dostopne. Vsi izumitelji si prizadevajo, da bi tehnične dobrine s poenostavitvijo naredili dostopne in sprejemljive ljudskim množicam. O tem pričajo n. pr. slatice duhovnih in pametnih izboljšav pri električnih napeljavah, pri stikalih, kuhalnikih itd. Prav tako pričajo o tem številne iznajdbe za cenejše obratovanje motorjev, za manjšo porabo bencina pri motornih kolesih, ki so danes v težkih časih skoraj tako važne, kakor izum motorja samega.

So pa še drugi razlogi, ki silijo izumitelje na tako drobno delo. Danes, ko si ves svet prizadeva, da bi zmanjšal brezposelnost in da bi zaposlil čim več ljudi, ki so zaradi strojev izgubili delo, nima nihče več razumevanja za velike iznajdbe, za stroje, ki bi delali namesto tisočev in tisočev človeških rok. Vse tovarne imajo povečini velike zaloge in ne potrebujejo strojev za nove izdelke, ker morajo prodati najprej staro blago. Ljudje so po svojem okusu postali spet konservativni, malce starinški in ne marajo več novega tako imenovanega praktičnega in dolgočasnega pohištva, ki ga ni nikjer več videti. Ker nihče ne več kupovati omar, ki se ponoči spremenijo v postelje, zato tudi

nihče več teh reči ne izumeva, ker konec koncev gre tudi izumiteljem za to, da bi svojo robo prodali in prišli do — kruha.

Večina teh izumiteljev pripada nižjim slojem. Patentni urad je zato socialna ustanova, ker posveča vsakemu izumu vso pozornost, da daje tudi najneznatnejšemu človeku možnost, da s svojo mislijo kaj zasluži.

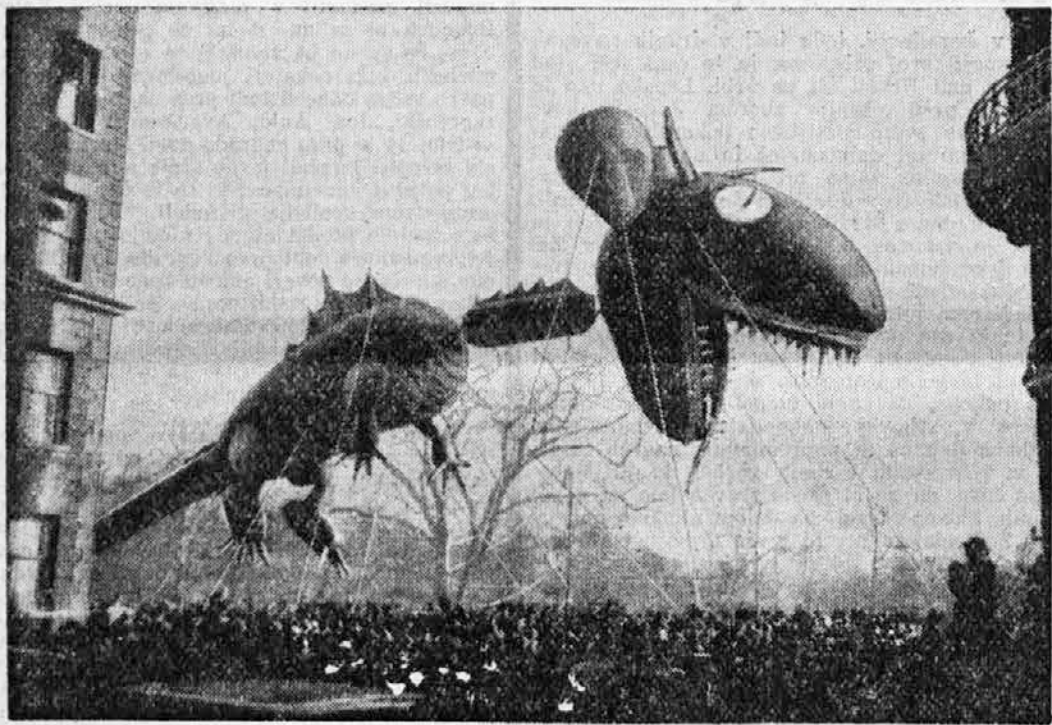
Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 21. dec.: 11 Soliska ura; Božična oddaja (I. del). Ljudska šola — vodi gđ. Iv. Cognar — 12 Uvertura (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Cas, spored, obvestila — 13.20 Sodobni plesni zvoki (plošče) — 14 Vreme, borza — 18 Kmečki trio — 18.40 Kršćanstvo in nacionalizem: Človek z vida nacionalne misli, I. del (g. dr. France Veber, vsed. prof.) — 19 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Usoda naših samostanov (glede na vprašanje njihovega propadanja in obnavljanja — dr. Vladimir Gorovič, univ. prof.) — 19.50 Zabavni zvonci tednik — 20 Berlioz: Rimski karneval (plošče) — 22.20 Radijski orkester — 21 Orgelski koncert in solospeli (msgr. Stanko Premrl in ga. Angela Hauke) — 22 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Zvoki v oddih (Rad. orkester).

Drugi programi

Torek, 21. decembra: Belgrad: 19.50 Narodne pesmi, 20.30 Plošče, 22.20 Orkester — Zagreb: 20 Igra, 20.30 Violina, 21 Orkestralni in vokalni koncert, 22.20 Plošče — Dunaj: 19.30 Obilica naredi človeka (glasba), 20.40 Thimig poje, 20.55 Bauerjeva božična igra (skladbene legende), 21.40 Preissova božična igra »Sveta noč«, 22.30 Sodobna glasba — Budimpešta: 20 Eisenmannova opera: Mleča godba, 22.25 Ciganska glasba — Italijanske postaje: I. skupina (21. 30 in 23.30); 17. Celotna skupina (20. 30 in 23.30); 17.15 Violina, 21. Spovolgna, nato plesna glasba — 11. skupina (22. 27 in 23.30); 19. Pestra glasba in petje, 19.25 Zbor in harmonika, 21.15 Berlin, 22. Plesna glasba — Praga: 19.25 Radijska revija, 20.25 Igra, 22.15 Plošče — Varsava: 19.30 Zbor, 20. Lahka glasba, 21.15 Simfonični koncert, 22.15 Plošče — Berlin: 20 Venec melodi — Königsberg: 20 Božični semenj v glasbi — Hamburg: 19.10 Večer božičnih želja, 21.30 Nordijska glasba — Bratislava: 19.10 Thomasov Božični oratorij, 20 Klavir, 20.45 Schneiderjeva igra »Henry Hudson« — Lipsko: 19.10 Zabavni koncerti — Köln: 19.10 Baročna in rokokojska glasba — Frankfurt: 19.15 Glasbeno potovanje od Berlina do Dunaja, 22. Poveljična glasba, 21.15 Andersenova pravljica »Poslednji son slavnega hrast« — Stuttgart: 19.15 Pesmi s sončnega juga, 20 Zabavna glasba, 21 Ob tihih zimskih večerih, 21.40 Zieglerjeva kantata — Monako: 19.10 Koncert na želja, 20 Glasbene slike — Bern: 20 Orkestralni koncert 21.40 Zabavna glasba — Sottens: 20 Klavir, 20.30 Mauriceov »Božični misterij« (iz lausanske katedrale) — Monte Ceneri: 20 Orkestralni koncert — Bukarešta: 20.15 Simfonični koncert — Strasbourg: 21.30 Orkestralni in solistični koncert

Tudi narodne praznike proslavljajo v Ameriki čisto po svoje. Slika kaže velikanskega predpotopnega kuščarja, ki so ga v Newyorku ob priliki narodnega praznika napravili iz gumija ter napihajenega vlačili po ulicah.

M. Jacoby - R. Leigh:

Poročnik indijske brigade

76

Vickers je še enkrat nalahno stisnil dekletu roke, potem je stekel za poveljnikom.

Vojaki so pograbili puške, pripravljeni, da počakajo sovražnika in ga dostojno pozdravijo.

Campbell in Vickers sta se obrnila k vojakom:

Bodite pripravljeni!... Morda bodo pa le še enkrat napadli!

Elizabeta se je ob strelu zdrznila, se prebudila in zmedeno gledala okoli sebe.

Videla je očeta in Geoffreya med vojaki, toda ni hotela steči k njima, da ne bi zapazila njenega strahu in onemoglosti. Hotela je mirno in postrvovaleno izvrševati svojo dolžnost, kakor so to delale vse druge ženske. Zdaj je tudi ona pomagala deliti vojakom strelivo.

A zunaj je ostalo vse tiho.

Iz sosednje barake, odkoder sta bila Vickers in Campbell prišla, je odjeknil strel.

Tisti trenutek se je iz daljave zaslišal krik.

Campbell je planil k oknu. Videl je, kako se je prav ta trenutek neki Suristanec zrušil z zidovja.

Campbell in Geoffrey sta se naglo vrnila v svojo barako in začela izpraševati:

»Kdo je streljal?»

Od vseh strani je zadonel en odgovor:

»Mali Prema!»

Dečak je vse ure stal pri oknu s puško v roki in čakal... Surat kana... Pazljivo je gledal na zidove in stolpe...

Ko se je pokazal mesec, je nenadno zapazil tam gori belo senco... To je bil tisti Suristanec, ki je streljal na Randalla.

Indijec je stal nepremično in gledal, potem pa je dvignil puško... Prema je začel meriti...

Zaslišal se je prvi strel.

Suristanec se je nagnil naprej, kakor da bi rad bolje videl, ali je zadel ali ne, potem pa je spet vzdignil puško...

Se en strel...

Mali Prema je še vedno meril... Potem pa je sprožil.

To je bil njegov prvi strel v življenju... Videl je še, kako se je Suristanec opotekel in strmoglavil s stolpa, potem pa se mu je zvrtilo pred očmi... Onemogel od trudnosti, od žeje, od pričakujočega razburjenja in prestanih strahot se je mali Prema zgrudil na tla.

Oče je stekel k njemu. Začel ga je objemati in poljubovati, govoril mu je nerazumljive besede.

Tudi vsi drugi so skočili k fantku, ki je še vedno ležal nezavesten na tleh.

Campbell in Vickers sta se spogledala.

Precej dolgo sta molčala, potem pa je polkovnik Campbell obotavljaje se vprašal:

»V koga je oni človek streljal?»

Geoffrey je sklonil glavo. Misli je prav tisto kakor poveljnik, toda ni si upal svoje misli povedati.

Campbell je čisto tiho dejal:

»Streljal je na Randalla!»

Geoffrey mu je odgovoril:

»Streljal je dvakrat. To se pravi, da ga ni zadel, ker se je Randall po prvem strelu zatrdno skril... Potem je pa tako in tako mali Prema ubil Suristanca... Randallu se je morda posrečilo, da se je srečno priplazil do čolna in stopil vanj...«

Vickers je upal, da je bilo tako, kakor je zdaj pripovedoval poveljniku. Toda kljub temu, da je samega sebe pričeval o tem, ga je vendarle navdajala tesnoba...

Če so Randall ubili?...

Zdelo se je, da je Cambell pogodil njegove misli, zakaj dejal mu je:

»Suristanci so dobri strelci... Mesec sije... Razdalja od zidovja do reke ni prav velika!...

Vickers se je naglo odločil:

Campbell in Vickers sta se obrnila k vojakom